

**UCHWAŁA KOMISJI HABILITACYJNEJ Z DNIA 15.07.2024 R.
POWOŁANEJ W POSTĘPOWANIU W SPRAWIE NADANIA STOPNIA DOKTORA
HABILITOWANEGO W DZIEDZINIE NAUK SPOŁECZNYCH
W DYSCYPLINIE – PSYCHOLOGIA, WSZCZĘTYM
NA WNIOSEK DR KATARZYZNY SKAŁACKIEJ**

Komisja habilitacyjna, powołana przez Radę Naukową Uniwersytetu Opolskiego w dniu 28.02.2024 (zmiana recenzenta w dniu 23.05.2024) w składzie:

1. Przewodnicząca Komisji - prof. dr hab. Mariola Bidzan – Uniwersytet Gdański,
2. Sekretarz Komisji – prof. dr hab. Aleksandra Rogowska – Uniwersytet Opolski,
3. Recenzentka – prof. dr hab. Marta Białecka – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu,
4. Recenzent – ks. dr hab. Paweł Brudek – Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II w Lublinie,
5. Recenzent – prof. dr hab. Stanisław Kowalik – Akademia Wychowania Fizycznego im. Eugeniusza Piaseckiego w Poznaniu,
6. Recenzent – dr hab. Henryk Olszewski, prof. UG – Uniwersytet Gdański
7. Członek Komisji – ks. dr hab. Dariusz Krok, prof. UO – Uniwersytet Opolski

działając na podstawie art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jedn. Dz. U. z 2023 r. poz. 742 z późn. zm.) oraz § 12 uchwały nr 226/2016-2020 Senatu Uniwersytetu Opolskiego z dnia 25 września 2019 r. w sprawie szczegółowego trybu postępowania w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego (tekst jedn. z dnia 16 lutego 2023 r.), po zapoznaniu się dokumentacją wniosku, recenzjami i opiniami pozostałych członków komisji stwierdza co następuje:

§ 1

Aktywność naukowa oraz osiągnięcia naukowe zatytułowane „*Charakterystyka aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się wspierających ich wysokie poczucie jakości życia*” stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej psychologia i dlatego Komisja habilitacyjna wyraża pozytywną opinię w sprawie nadania dr Katarzynie Skałackiej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia, uznając spełnienie przesłanek warunkujących nadanie stopnia doktora habilitowanego, o których mowa w art. 219 ust. 1 pkt 1-3 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

§ 2

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia. Na niniejszą uchwałę nie przysługuje zażalenie.

Wynik głosowania:

uprawnionych:	7 osób
obecnych:	7 osób
oddano:	7 głosów ważnych
	za 7 głosów, przeciw 0 głosów, wstrzymujących się 0 głosów

Uzasadnienie uchwały

W postępowaniu habilitacyjnym wszczętym dnia 1 grudnia 2023 roku na wniosek dr Katarzyny Skałackiej przygotowane zostały cztery recenzje. Konkluzje we wszystkich recenzjach są pozytywne i kończą się stwierdzeniem, że osiągnięcia naukowe przedstawione przez Habilitantkę odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2023 r., poz. 742 z późn. zm.).

Komisja habilitacyjna wzięła pod uwagę:

I. SPEŁNIENIE WYMOGÓW USTAWOWYCH, tj.

1. Posiadanie doktoratu z określonej dziedziny;
2. Osiągnięcie naukowe, stanowiące znaczny wkład w rozwój określonej dyscypliny, o których mowa w Art. 219, ust. 2a,b;

3. istotną aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni, instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej [wraz z kopiami dokumentów potwierdzającymi określone osiągnięcia, w szczególności dotyczących staży naukowych, grantów, publikacji powstałych w wyniku prowadzenia badań w więcej niż jednej jednostce naukowej], o której mowa w Art. 219, ust. 3

II. Omówiła także: osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne.

Podstawą sformułowanych przez komisję ocen dokonań wymienionych w punktach 1-3 były:

- osiągnięcie naukowe *Charakterystyka aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się wspierających ich wysokie poczucie jakości życia.*

W skład tego osiągnięcia wchodzi:

1. Monografia: *Aktywne starzenie się jako wyznacznik poczucia jakości życia w późnej dorosłości*;

2. Cykl artykułów dotyczący różnych aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się oraz ich związku z szeroko rozumianym dobrostanem psychicznym. Cykl tworzy sześć następujących artykułów:

- Skałacka, K. i Derbis, R. (2015). Activities of the elderly and their satisfaction with life. *Polish Journal of Applied Psychology*, 13(3), 87–102. <http://dx.doi.org/10.1515/pjap-2015-0039>
- Skałacka K. (2018). Wpływ zaangażowania w opiekę nad wnukami na poziom poczucia jakości życia dziadków. *Czasopismo Psychologiczne*, 24(3), 617–626. <http://dx.doi.org/10.14691/CPPJ.24.3.617>
- Skałacka, K. i Gerymski, R. (2019). Sexual activity and life satisfaction in older adults. *Psychogeriatrics*, 19(3), 195-201. DOI: 10.1111/psyg.12381
- Skałacka, K. i Błońska, K. (2023). Physical Leisure Activities and Life Satisfaction in Older Adults. *Activities, Adaptation & Aging*, 47(3), 379-396. DOI: 10.1080/01924788.2022.2148416
- Skałacka, K. i Pajestka, G. (2021). Digital or In-Person: The Relationship Between Mode of Interpersonal Communication During the COVID-19

Pandemic and Mental Health in Older Adults From 27 Countries. *Journal of Family Nursing*, 27(4) 275–284. DOI: 10.1177/10748407211031980

- Skałacka, K. i Pajestka, G. (2024). COVID-19 and older workers' mental health: data from 27 countries. *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*, 26(1), 77-88. <https://doi.org/10.12740/APP/172228>

W opinii wszystkich członków Komisji, zarówno osiągnięcia naukowe, jak i pozostały dorobek dr Katarzyny Skałackiej, stanowią **znaczący wkład w rozwój dyscypliny psychologia**. Ponadto, dr Katarzyna Skałacka **wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni**, instytucji naukowej. Tym samym dr Katarzyna Skałacka **spełnia warunki do postawienia wniosku o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia**.

W trakcie posiedzenia Komisji habilitacyjnej ds. postępowania dr Katarzyny Skałackiej pozytywną opinię wyrazili następujący członkowie:

prof. dr hab. Marta Bialecka stwierdziła, że za ważną część swojego naukowego osiągnięcia uznaje Habilitantka cykl 6 artykułów. Powstały one w latach 2015 do 2023 i recenzentka rozpoczyna od nich swą recenzję, gdyż powinny one pokazywać rozwój naukowy Habilitantki – od jej pierwszych do obecnych pomysłów badawczych. Są to prace dwu-autorskie (poza jedną, w której dr Skałacka jest jedynym autorem), dr Skałacka jest pierwszą autorką, a w opisie swojego wkładu zawsze pisze o konceptualizacji, stawianiu hipotez i interpretacji wyników jako swoim wkładzie w daną publikację (często również były to analizy statystyczne, zbieranie danych itd.). Należy zatem przyjąć, że są to prace, w których Habilitantka miała zasadniczy wpływ na pomysł badawczy i metodologię badań, co pozwala ocenić jak te pomysły i metodologia się zmieniały na przestrzeni ośmiu lat. Prace te opublikowane w *Journal of Applied Psychology*, *Czasopismo Psychologiczne*, *Psychogeriatrics*, *Activities, Adaptation & Aging*, *Journal of Family Nursing*, *Archives of Psychiatry and Psychotherapy*. Recenzentka dodała, że żadne z tych czasopism nie należy pierwszego kwartyła, czyli 25% najlepszych czasopism.

Podsumowując badania Habilitantki recenzentka zwróciła uwagę na kilka kwestii. Habilitantka prowadzi zasadniczo badania korelacyjne, w tym badania ankietowe, na dużych próbach, w 27 krajach. Tu należy podkreślić, że Habilitantka analizowała zebrany materiał ze względu na dostęp do bazy danych, ale nie miała wpływu na koncepcję badań czy dobór narzędzi. Po drugie, Habilitantka w zaplanowanych przez siebie badaniach stosowała te same techniki kwestionariuszowe. Doceniając budowanie technik własnych dotyczących aktywności osób starszych, zastanawia mnie dlaczego – w obliczu wyników pierwszych badań - Habilitantka nie zwróciła się ku budowaniu bardziej złożonych hipotez oraz modeli zależności, proponując również narzędzia o charakterze jakościowym. Zamiast tego podążyła ku badaniom ankietowym, opisującym ogólne tendencje, a nie pogłębiających analizę zjawiska. Po trzecie, wydaje się, że przedstawione wyniki są dość zdroworozsądkowe.

Kończąc analizować cykl artykułów stwierdzam, że sam ten cykl nie spełnia kryterium „znaczącego wkładu”. Tym bardziej z zainteresowaniem przystępuję do analizy monografii. W 2023 roku ukazała się w Wydawnictwie Uniwersytetu Opolskiego ukazała się monografia Habilitantki pt. „*Aktywne starzenie się jako wyznacznik poczucia jakości życia w późnej*

dorosości”, którą Autorka ocenia jako największy zrealizowanych przez Nią projektów. Faktycznie Habilitantka przedstawia dwa badania własne i wyraźnie jak zaznacza projekt drugi jest konceptualną replikacją badania pierwszego. Badania opisano w części II monografii (rozdziały 5 do 7), a część pierwsza, zatytułowana tak jak bibliografia jest teoretycznym wprowadzeniem w badane zagadnienia. I tak, rozdział pierwszy przedstawia sposoby definiowania starości, drugi – koncepcję aktywnego starzenia się, trzeci to próba uporządkowania terminologii dotyczącej dobrostanu i jakości życia oraz prezentacja „modeli jakości życia opartych na aktywności”, a rozdział czwarty to przegląd badań nad znaczeniem aktywności dla jakości życia osób starszych. Nie będę tutaj streszczać ich zawartości, Autorka zrobiła to w Autoreferacie, ale odniosę się do kwestii założeń pomysłu badań, kwestii porządkowania terminologii.

Na stronie 3 Autoreferatu Habilitantka pisze: „Prezentowana monografia opiera się na trzech założeniach: po pierwsze, starzenie się nie oznacza zmniejszenia możliwości jednostki, ale jedynie ich zmianę (np. Baltes i Baltes, 1990; Braun-Galkowska, 2006). Po drugie, osoby starsze dzielą swój czas pomiędzy zaangażowanie w aktywności o różnym charakterze i wymaganiach (wynikających z pełnionych ról społecznych), co powoduje, że jednostki angażujące się w różnorodne aktywności, mają wyższe poczucie jakości życia niż osoby w podeszłym wieku podejmujące mniej zróżnicowane aktywności (np. Fernández-Ballesteros, 2008; Kielar- -Turska, 2019; Lee i in., 2018; Lubben i Gironde, 2003; Rowe i Kahn, 1997; WHO, 2002, 2015). Po trzecie, niektóre aktywności podejmowane przez osoby starsze są negatywnie połączone ze wskaźnikami funkcjonowania fizycznego i psychicznego (np. Hansen i Slagsvold, 2015; Hayslip Jr i in., 1998; Ng i Feldman, 2013). Założenia te stanowiły podstawę postawionego w monografii problemu badawczego dotyczącego relacji podejmowanych równolegle aktywności z poczuciem jakości życia osób starszych oraz czynników modyfikujących tą relację.” Założenie drugie zdaniem recenzentki wydaje się nielogiczne. Sam fakt podejmowania różnych aktywności ma powodować wyższe poczucie jakości życia. W opinii recenzentki istnieją związki, ale czy na pewno można tak jednoznacznie stwierdzić co jest przyczyną, a co skutkiem? Co więcej, pisanie o aktywnościach podejmowanych równolegle sugeruje, że chodzi o jednoczesność. Tymczasem, osoby nie tyle równolegle podejmują dwie lub pięć aktywności, ale przeciwnie kolejno zajmują się nimi, robiąc to z różnym zaangażowaniem, częstotliwością i prawdopodobnie różnym poczuciem skuteczności (jeśli dotyczy to ról społecznych – np. rola dziadków). Czytając dalsze rozdziały monografii, zwłaszcza empiryczne, pytanie o różnorodność aktywności, a nie tylko o ich liczbę (nie ilość!), o to czy układają się w jakieś profile aktywności sprzyjające wyższej satysfakcji jest jasne. Oczywiście można spierać się co typologii aktywności (co Autorka czyni), proponować empiryczne podejście (korzystając z analizy klas latentnych), ale dążąc do precyzji w opinii recenzentki należałoby unikać w tym kontekście słowa „równoległość”.

Podsumowując rozważania przedstawione w pierwszej części książki recenzentka podkreśliła, że jej zawartość jest bogata i szczegółowa. Jako recenzentce zabrakło w niej „przewodnika”, który zapowie co będzie dalej i dlaczego to lub podsumuje, pokazując swój pomysł badawczy. Odnosi się to jednak bardziej do stylu pisania niż zawartości. Część druga monografii to prezentacja własnych badań empirycznych. Autorka przyjmuje na wstępie ważne założenie, aby zajmować wieloma aktywnościami osób starszych, które nie konkurują ze sobą, ale się kumulują i jak rozumiem dopełniają w życiu tych osób. Nie pomija również faktu, że

wszystkie aktywności i sama satysfakcja jest silnie osadzona w określonym kontekście (stanu zdrowia, ale również np. wykształcenia powiązanego z sposobami spędzania wolnego czasu). W badaniu pierwszym poddano analizie dane zebrane w ramach Badania Zdrowia, Starzenia się Populacji i Procesów Emerytalnych „SHARE: 50+ w Europie” (Survey of Health, Ageing and Retirement in Europe, SHARE). Zdaniem recenzentki liczebność grupy jest imponująca (ponad 55 000 osób), a analizy – metodą klas latentnych wraz ze sprawdzeniem równoważności pomiaru w badanych 18 populacjach – przeprowadzono wnikliwie i profesjonalnie. Należy szczególnie docenić tę skrupulatność, gdyż opracowanie tak bogatego zbioru danych stanowi duże wyzwanie metodologiczne i statystyczne. Z tym wyzwaniem Habilitantka poradziła sobie bardzo dobrze. Choć trudno było ustalić na ile brała Ona udział w doborze technik badawczych, recenzentka nie ma wątpliwości, że ze zgromadzonego materiału potrafiła wydobyć cenne informacje na temat zarówno grupy polskiej, jak i grupy z pozostałych 18 krajów Europy. Odkrycie czterech grup osób – wszechstronnie aktywnych, aktywnych głównie fizycznie, aktywnych głównie poznawczo i nieaktywnych w populacji Europy jest nowym wkładem do wiedzy w zakresie psychologii, zwłaszcza biorąc pod uwagę, że pokazano zależności dotyczące związków aktywności z poczuciem szczęścia i satysfakcją z życia. Ta część pracy zawiera systematyczne podsumowania, co pozwoliło Autorce nie tylko dostrzec wyniki nowe na tle literatury, ale także zaproponować badanie własne, będące konceptualną replikacją badania pierwszego.

Recenzentka w pełni zgadza się z Habilitantką, że wyniki badania drugiego stanowią ważny wkład w wiedzę z zakresu psychologii starzenia się. Choć to nadal badania poprzeczne, choć przeprowadzono je z udziałem 377 osób z województw: opolskiego, śląskiego i dolnośląskiego, a badani byli rekrutowani za pomocą plakatów informacyjnych zamieszczanych w klubach seniora, na uniwersytetach trzeciego wieku oraz tablicach informacyjnych rodzinnych ogrodów działkowych, co ogranicza możliwość generalizacji wyników, Habilitantka niewątpliwie starała się zadbać o pogłębione analizy (np. nie tylko występowanie aktywności, ale jej częstotliwość). Fakt, że uzupełniła pulę narzędzi, a nie tylko powtórzyła badanie SHARE należy docenić. Analizy ponownie wykonano bardzo skrupulatnie, jasno opisano i podsumowano, zestawiając z wynikami badania SHARE. W mojej ocenie badanie drugie świadczy o tym, że Habilitantka rozwija swoje instrumentarium oraz poszukuje nowych pytań badawczych. Na zakończenie recenzentka odniosła się do dyskusji wyników. Niewątpliwie pokazuje to, jak obszerną wiedzę ma dr Skałacka. Obrazuje również fakt, że większość wyników uzyskanych potwierdza wyniki wcześniejszych prac, najczęściej nie prowadzonych w Polsce. Na tym tle za cenny należy uznać rozdział 6.4., w którym znajduje się propozycja nowego modelu aktywnego starzenia się. Tu rzeczywiście Autorka przedstawia wstępną syntezę, zarys refleksji nad istotą aktywnego starzenia się. Myślę, że słusznie pojawia się myśl o wzajemnych zależnościach między aktywnościami a poczuciem jakości życia.

Podsumowując, przedstawione w recenzowanej monografii wyniki badań stanowią znaczny wkład w wiedzę o aktywnościach osób starszych w Polsce, na tle innych krajów europejskich, w okresie przed pandemią COVID-19. Habilitantka niewątpliwie biegle posługuje się narzędziami statystycznymi, które potrafi właściwie zastosować biorąc pod uwagę stawiane hipotezy.

KONKLUZJA

W konkluzji, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2018 roku (Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, tekst jednolity: Dz. U. 2022 poz. 574 z późn. zm.) stwierdzam, że moja ocena osiągnięcia naukowego dr Katarzyny Skałackiej jest pozytywna. Wskazane osiągnięcie stanowi wystarczający, a zarazem znaczny wkład w rozwój psychologii jako dyscypliny naukowej.

dr hab. Paweł Brudek podkreślił, iż jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia dr Katarzyna Skałacka wskazała *Charakterystyka aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się wspierających ich wysokie poczucie jakości życia*, które tworzy cykl siedmiu powiązanych tematycznie pozycji naukowych (1 monografii oraz 6 artykułów), które ukazały się w latach 2015-2024. Cykl ten jest spójny i jako całość wnosi nową, wartościową z naukowego punktu widzenia wiedzę. Jak podkreśla recenzent, osiągnięcie naukowe zgłoszone przez Kandydatkę (monografia i cykl artykułów ujmowane łącznie), będące podstawą wniosku o wszczęcie postępowania habilitacyjnego, ocenia wysoko z kilku powodów.

Po pierwsze, omawiane osiągnięcie naukowe cechuje wyraźna spójność tematyczna. Zarówno monografia, jak i cykl artykułów fokusują się na konkretnym problemie badawczym, a mianowicie na badaniu aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się oraz ich „wpływu” na kształtowanie ich poczucia jakości życia. Tytuł osiągnięcia naukowego (*Charakterystyka aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się wspierających ich wysokie poczucie jakości życia*) jest adekwatny zarówno w odniesieniu do treści monografii, jak i poszczególnych artykułów cyklu. Monografia stanowi obszerny opis i empiryczną weryfikację związku między podejmowanymi równolegle aktywnościami przez osoby starsze a ich oceną poczucia jakości życia. Autorka trafnie zauważa, że „(...) jest to pierwsza w kraju próba przedstawienia wzorców aktywności sprzyjających poczuciu jakości życia i aktywnemu starzeniu się, uwzględniająca równocześnie komponenty afektywne i poznawcze (poczucie szczęścia i satysfakcja z życia)” (Autoreferat, s. 3). Z kolei cykl artykułów recenzent postrzega jako swego rodzaju dopowiedzenie – doprecyzowanie – w stosunku do głównego problemu określonego w monografii. Dotyczy on bowiem różnych (szczegółowych) aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się (aktywność fizyczna, utrzymywanie relacji z bliskimi, aktywność seksualna, opieka nad wnukami, aktywność zawodowa) i ich związku z szeroko pojętym dobrostanem psychicznym.

Po drugie, projekt habilitacyjny dr Katarzyny Skałackiej, obejmujący monografię i cykl tematycznie powiązanych artykułów, jest – w ocenie recenzenta – dogłębnie przemyślany, detalicznie zaplanowany i rzetelnie zrealizowany. Przekonuje o tym między innymi trafne (niejako w punkt) i obszerne (ale nie nadmiarowe!) teoretyczne uzasadnienie tematu badawczego. Kandydatka osadziła swoje pomysły i intuicje badawcze na solidnie przestudiowanej bazie teoretycznej. Dodatkowo Habilitantka nie wyważa otwartych już w latach 60’ XX wieku drzwi do wiedzy o znaczeniu aktywności osób starszych dla ich jakości życia, ale wchodząc przez te drzwi na interesujący ją teren badawczy, potrafi dokonać syntezy ustalonych wcześniej (w oparciu o badania empiryczne) prawidłowości i zaproponować inne (własne) spojrzenie na analizowane zagadnienia. Dzięki temu nie tylko zabiera głos w

akademickiej debacie nad znaczeniem aktywności starszych dorosłych w kształtowaniu ich dobrostanu, ale ponadto wzbogaca tę debatę o autorskie propozycje. Widoczne jest to zarówno w monografii, jak i artykułach. W samej monografii warta odnotowania (i docenienia) jest poprawnie zaplanowana i zrealizowana replikacja badań. W tym kontekście chciałbym także wypuklić dbałość Kandydatki o metodologiczną stronę projektu habilitacyjnego. Wyrazem tego jest między innymi trafne zastosowanie zaawansowanych technik statystycznej analizy danych czy objęcie badaniami bardzo licznych prób – co niezbyt nieczęsto zdarza się w psychologii. A jeśli dodatkowo uwzględnić fakt, że grupy badanych stanowiły osoby starsze, to podjęty przez Habilitantkę trud dotarcia do tak licznej rzeszy tego typu respondentów musi budzić uznanie.

Po trzecie, w dziele naukowym zgłoszonym przez Habilitantkę do oceny widoczna jest jej determinacja w ukierunkowaniu badań własnych na to, co faktycznie nowe. Przy czym owa determinacja nie jest ani naiwna ani nadmiarowa (nierealistyczna). W formułowaniu problemów badawczych Kandydatka opiera się – co podkreśliłem już wcześniej – na trafnie dobranych teoriach i wynikach wcześniejszych badań. Proces ten nie jest bynajmniej odtwórczy. To co znane, pewne i wcześniej odkryte w sposób kreatywny poddaje ona „obróbce” intelektualnej, czego następstwem są nowe pomysły (problemy) badawcze. Habilitantka nie chce dokonywać przewrotu kopernikańskiego w obszarze psychologii starzenia się i starości, ale jednocześnie ma odwagę dokładać kolejne cegiełki do wiedzy o aktywnym psychospołecznym funkcjonowaniu człowieka starego – aktywnym starzeniu się. Wyrazem tego jest chociażby zgłoszenie własnej propozycji (modelu) aktywnego starzenia się czy nowatorskiej klasyfikacji wzorców osób aktywnych w okresie starości.

W odniesieniu do zaproponowanego modelu warto zauważyć, iż cechuje go naukowa przejrzystość i prostota przy jednoczesnym uwzględnieniu nie tylko bezpośrednich zależności, ale także mechanizmów (mediatorów), wyjaśniających związki zachodzące między postępującym wiekiem (starzeniem się) a jakością życia seniorów. Pani dr Katarzyna Skałacka skutecznie dowiodła, iż rozwój nauki (wnoszenie do niej istotnego novum) nie polega na (przesadnym) podnoszeniu jej poziomu skomplikowania i złożoności, ale na umiejętnym wyjaśnianiu skomplikowanej i złożonej rzeczywistości życia psychicznego człowieka (w tym wypadku człowieka starego) w sposób możliwie najbardziej nieskomplikowany.

Po czwarte, niewątpliwym atutem przedstawionego przez Habilitantkę dorobku jest zakres ocenianego dzieła naukowego (przede wszystkim monografii i ostatniego ze wskazanych w cyklu artykułów), obejmujący nie tylko rodzimą (krajową) próbę seniorów, ale także próby pochodzące z innych krajów europejskich. Kandydatka dowiodła między innymi, „(...) że starsi Polacy, w odróżnieniu od swoich europejskich rówieśników, gorzej oceniają poziom swojego zdrowia oraz zgłaszają więcej problemów w codziennym funkcjonowaniu. Jest to wynik zgodny z wcześniejszymi badaniami pokazującymi, że mieszkańcy ze wschodnich/centralnych rejonów Europy wykazują duże różnice w ocenie stanu zdrowia w porównaniu do mieszkańców zachodnich regionów” (Autoreferat, s. 19). W swoim projekcie habilitacyjnym Autorka nie tylko ustaliła specyfikę polskiej grupy seniorów w zakresie podejmowanych przez nich aktywności i jakości życia, ale także opisała ją na tle seniorów pochodzących z pozostałych państw Europy. W efekcie uzyskała pełniejszy obraz ustalonych empirycznie prawidłowości.

Po piąte, dzieło habilitacyjne Kandydatki jest, w mojej ocenie, konkretną oraz poznawczo wartościową odpowiedzią na nowe wyzwania pojawiające się na horyzoncie współczesnej nauki – psychologii. Mając bowiem na uwadze obecne tendencje demograficzne – fakt wydłużania się średniej długości ludzkiego życia – w kolejnych dekadach należy spodziewać się zwiększenia odsetka osób 60+ w globalnej populacji. Warto zaznaczyć, że już dzisiaj, na co słusznie zwraca uwagę Habilitantka, obserwujemy wzrost liczby osób starszych zarówno w Polsce, jak i innych krajach Unii Europejskiej czy świata. Zrealizowane badania raportowane w monografii oraz poszczególnych artykułach cyklu stwarzają realne perspektywy podejmowania przemysłanych i systemowych działań ukierunkowanych na wykorzystanie potencjału starości przy jednoczesnym uwzględnieniu wynikających z niej (normatywnych) ograniczeń. Przesłanie wydobywające się z lektury dzieła habilitacyjnego Kandydatki, oparte na twardych danych empirycznych, można by zawrzeć w następującej sentencji: Starość to nie problem do rozwiązania, ale bogactwo do zagospodarowania.

Podsumowując recenzent stwierdził, że dzieło habilitacyjne (monografia i cykl sześciu tematycznie spójnych artykułów) przedstawione przez Panią dr Katarzynę Skalacką do oceny znacząco przyczynia się do rozwoju badań psychologicznych dotyczących aktywności osób starszych i jej związku z ich jakością życia. Na podkreślenie zasługuje: (1) spójność teoretyczna dzieła; (2) dbałość Kandydatki o metrologiczną poprawność badania na każdym z jego etapów; (3) umiejętne i twórcze korzystanie z dotychczasowej wiedzy psychologicznej dotyczącej aktywności osób starszych do formułowania nowatorskich problemów badawczych; (4) konkluzywne analizy; (5) dojrzałość i refleksyjność rozważań. Wobec powyższego uważa, że przedstawione mi do oceny dzieło naukowe wnosi znaczący wkład w rozwój psychologii jako dyscypliny spełniając tym samym warunek określony w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ust.1 pkt. 2.

Obok zgłoszonego do oceny osiągnięcia habilitacyjnego – monografii i cyklu sześciu artykułów – Kandydatka legitymuje się posiadaniem tzw. dorobku okalającego. Przed uzyskaniem stopnia doktora Pani dr Katarzyna Skalacka opublikowała: 5 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 5 artykułów w czasopiśmie naukowych. Po uzyskaniu stopnia doktora Habilitantka opublikowała 5 rozdziałów w monografiach naukowych oraz 25 artykułów naukowych, w tym 10 związanych z realizacją grantu HOME_EU: Reversing Homelessness in Europe (H2020-SC6-REVINEQUAL-2016/GA726997). W większości przywołanych publikacji Kandydatka jest współautorką. Inni autorzy pochodzili częściowo z innych ośrodków akademickich (na użytek prezentowanej recenzji dokonałem w tym względzie osobistej dodatkowej analizy w oparciu o informacje dostępne w Internecie). Fakt ten wskazuje, że Kandydatka podejmowała na przestrzeni swojej pracy naukowej współpracę z badaczami reprezentującymi inne uczelnie, czego efektem były konkretne publikacje. Podsumowując, Pani dr Katarzyna Skalacka spełnia trzecią przesłankę ustawową, gdyż wykazała się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni (Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach; Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie), instytucji naukowej (Narodowe Centrum Nauki) lub instytucji kultury, w szczególności zagranicznej (Instituto Superior de Psicologia Aplicada, ISPA University, Lisboa, Portugalia).

KONKLUZJA

Na podstawie przeprowadzonej analizy stwierdzam, że dorobek Pani dr Katarzyny Skałackiej, uzyskany po otrzymaniu stopnia doktora, spełnia kryteria określone w art. 219 ustawy z dn. 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W szczególności przedstawione dzieło naukowe (*Charakterystyka aktywności podejmowanych przez osoby starsze i starzejące się wspierających ich wysokie poczucie jakości życia*), na które składa się monografia i cykl tematycznie powiązanych sześciu artykułów, stanowi **znaczny wkład** w rozwój psychologii. Ponadto Pani dr Katarzyna Skałacka wykazuje się **istotną aktywnością naukową** realizowaną w innych – niż macierzysta – uczelniach. Tym samym **jednoznacznie rekomenduję** Radzie Naukowej Uniwersytetu Opolskiego **nadanie** Pani dr Katarzynie Skałackiej stopnia doktora habilitowanego.

prof. dr hab. Stanisław Z. Kowalik zwrócił uwagę, że nie tylko on jest pod wrażeniem książki habilitacyjnej, stanowiącej jedną z pozycji cyklu, składającego się na osiągnięcie habilitacyjne „*Aktywne starzenie się jako wyznacznik poczucia jakości życia w późnej dorosłości*”. Jak podkreślił, jeden z recenzentów wydawniczych na skrzydełku omawianej pracy stwierdził, że: „Książka Katarzyny Skałackiej jest monografią kompletną”. Uznał, że jeśli recenzentowi chodziło o uwypuklenie dużej zgodności między wzorcową pracą habilitacyjną (czyli wymogami albo oczekiwaniami, jakie stawia się tego typu pracom) a książką „Aktywne starzenie się ...”, to potwierdza opinię recenzenta wydawniczego. Monografia dr Katarzyny Skałackiej może w pełni satysfakcjonować tych badaczy, którzy oczekują, że praca naukowa ma polegać przede wszystkim na dostarczaniu wiarygodnych danych empirycznych, pomocnych w racjonalnym rozwiązywaniu problemów społecznych albo jednostkowych.

Ukazując zalety i słabości dwóch projektów badań empirycznych, recenzent odniósł je do samooceny osiągnięć badawczych Habilitantki:

- w pierwszym punkcie podkreśla ona, że zaletą jej pracy jest usystematyzowanie dotychczasowej wiedzy psychologicznej dotyczącej aktywności i jakości życia osób w starszym wieku – recenzent nie ma wątpliwości, że zadanie to habilitantka wykonała bardzo sumiennie i ciekawie;
- w drugim punkcie Habilitantka podkreśla, że analizy badań nad jakością życia wskazują na złożoność całej sprawy i tym samym uzasadnia podjęcie przez nią własnych badań, które mogłyby uczynić tę złożoność bardziej spójną i zrozumiałą – recenzent uznał, że z tego zadania habilitantka wywiązała się tylko częściowo. Jej propozycja teoretyczna (własny model) nie jest na tyle twórczy, aby udało się w nim oddzielić sprawy bardziej i mniej istotne dla przebiegu starzenia się (ciągle gubimy się w szczegółach i musimy przeprowadzać różne łamigłówki intelektualne, aby tłumaczyć braki w oczekiwanych zależnościach – najlepiej to widać przy interpretacjach zależności odnoszących się do wymiarów jakości życia);
- w trzecim punkcie Habilitantka chwali własny pomysł posługiwania się a analizach teoretycznych i pomiarze aktywności życiowej pojęciem „aktywności równoległe” – w opinii recenzenta ten właśnie pomysł jest jej największym wkładem do psychologii starzenia się. Nowatorskie podejście do badań nad starzeniem się, jakie zostało zaprezentowane w ocenianej książce jest rezultatem wprowadzenia właśnie tego pojęcia. Badania empiryczne potwierdzają w pełni celowość jego używania przez psychologów, którzy zajmują się nie tylko osobami w starszym wieku;

- w czwartym punkcie Habilitantka eksponuje wartość wykonanych badań porównawczych (polskich i niepolskich Europejczyków w starszym wieku) – zdaniem recenzenta rzeczywiście jest to jej duży sukces naukowy, mimo wspomnianych wcześniej słabości związanych z interpretowaniem niektórych różnic w istniejących konstelacjach aktywności równoległych i ich relacjach z jakością życia oraz subiektywną oceną zdrowia. Kontekst europejski w jakim pojawiają się wyniki starszych Polaków jest bardzo przydatny dla dalszych badań nad starzeniem się ludności w naszym kraju;
- w piątym i szóstym punkcie Habilitantka uwypukla wartość poznawczą wykonanych badań replikacyjnych – recenzent zgodził się z nią (szczególnie teraz, gdy w psychologii odkrywamy, że powtarzanie klasycznych badań nie potwierdza wcześniejszych ustaleń). Uważam jednak, że to co nazywa autorka badań replikacją, nie zasługuje w pełni na taką nazwę. Powyższa uwaga nie obniża wartości drugiego badania, ponieważ pozwoliło ono jeszcze lepiej poznać uwarunkowania aktywnego starzenia się ludzi w Polsce;
- w siódmym punkcie Habilitantka za cenny rezultat badań uznaje stworzenie „nowego modelu aktywnego starzenia się” – niewątpliwie wykonała to zadanie w pełni, prezentując nowy układ zależności między jakością życia i aktywnością, gdzie czynnikami mediującymi jest ocena zdrowia i zwiększające się lata życia. Zdaniem recenzenta warto, by Habilitantka odważniej zaczęła myśleć na ten temat, gdy będzie kontynuowała badania nad starzeniem się. Analizując treść jej książki, często zauważałem, jak niewiele jej brakuje do przełamania obowiązującej w psychologii perspektywy adaptacyjnej. W opinii recenzenta może warto poszukiwać nowych rozwiązań teoretycznych w przyszłych badaniach. Tę konieczność zauważa wprost sama Habilitantka, gdy w końcowych fragmentach książki wspomina o możliwości realizowania dalszych badań o charakterze longitudinalnym. Może więc warto przyjąć – zamiast perspektywy adaptacyjnej – perspektywę rozwojową. Zdaniem recenzenta, w zmianie myślenia teoretycznego leży klucz do lepszego rozumienia procesu aktywnego starzenia się Polaków i zauważanych odmienności w porównaniu do ludzi z innych państw;
- w ósmym punkcie Habilitantka zwraca uwagę na dużą wartość aplikacyjną uzyskanych wyników badań – recenzent w pełni zgadza się z jej poglądem. Zaprezentowane w książce informacje z całą pewnością powinny być udostępnione specjalistom od polityki senioralnej, pracownikom socjalnym, gerontopedagogom, gerontologom i geriatrom oraz psychologom pracującym z osobami starszymi. Szczególnie wiedza o aktywnościach równoległych może przyczynić się do wspierania aktywności osób w starszym wieku, ale nie zastępowania ich w organizowaniu własnego życia.

Monografia habilitacyjna dr Katarzyny Skałackiej, wchodząca w skład jej osiągnięcia naukowego jest solidnie wykonaną pracą naukową. Jej autorka wykazała w niej, że: a) posiada wszechstronną wiedzę z zakresu psychologii starzenia się i jakości życia, b) potrafi z niej twórczo korzystać rozwijając własną koncepcję uwarunkowań jakości życia osób starszych, c) jest bardzo dobrze przygotowana pod względem metodologicznym i statystycznym do wykonania złożonych projektów badań empirycznych, d) wreszcie jest bardzo pracowita i solidna – o czym świadczą bardzo trudne w realizacji dwa badania i ogromna ilość informacji, jakie z nich wynikają. Czytając jej monografię mogłem podziwiać, z jaką precyzją potrafiła te wszystkie dane układać w dwie logiczne całości, a potem jeszcze raz łączyć w jedną całość, będącą efektem integrowania ze sobą wyników badań podstawowych i replikacyjnych. Dodam w tym miejscu, że również zbiór sześciu artykułów uzupełniających książkę habilitacyjną

posiada podobne zalety naukowe, jak omówiona monografią. Można je traktować jako pewnego rodzaju replikację, która upewnia mnie, że jakość opracowań dr Katarzyny Skałackiej ma wysoki poziom naukowy. Zdaniem recenzenta, każdy z artykułów jest wyrazem poszerzania zainteresowań habilitantki o nowe i istotne problemy, których doświadczają osoby w starszym wieku (relacje z wnukami, reakcje na pandemię, aktywność seksualna). Na koniec omawiania dorobku naukowego habilitantki chcę zwrócić uwagę na konsekwencję z jaką przebiega jej rozwój naukowy. Od początku jej aktywność naukowa systematycznie rośnie, co uwidacznia się w zwiększającej się liczbie publikacji w kolejnych latach, umieszcza swoje opracowania w międzynarodowych czasopiśmie o coraz wyższym IF, oraz powiększa własną aktywność konferencyjną. Na tej podstawie można oczekiwać, uzyskania przez habilitantkę dalszych sukcesów naukowych w przyszłości.

KONKLUZJA

Na podstawie przeprowadzonej analizy osiągnięcia naukowego, dorobku naukowego, a także działalności dydaktycznej i organizacyjnej dr Katarzyny Skałackiej nie mam wątpliwości, że osiągnięcia w każdym z wymienionych obszarów pracy akademickiej są wystarczające do otrzymania przez nią stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych w zakresie psychologii i stanowią znaczny wkład do dyscypliny psychologia.

dr hab. Henryk Olszewski w swojej recenzji stwierdził, że Kandydatka określając problem badawczy własnych poszukiwań postawiła pytanie, jakie aktywności podejmują osoby w wieku później dorosłości i które z nich przynoszą rzeczywiste korzyści dla poczucia jakości ich życia. Odniosła się do założenia, że aktywne starzenie się ma charakter kumulacyjny, tzn. składa się z kombinacji różnych powiązanych ze sobą aktywności podejmowanych równolegle przez osoby starsze. I – zdaniem recenzenta - nie może być inaczej, szczególnie, że Kandydatka podjęła się próby powiązania elementów tej kompleksowości z poczuciem jakości życia, które, pomijając fakt, że jest oceną także kompleksową, uwzględniającą zarówno obiektywne wskaźniki, jak i subiektywne odczucia jednostki, uwzględnia w swej złożoności takie aspekty, jak np. warunki materialne, bezpieczeństwo, środowisko, relacje społeczne, edukację, czas wolny i rekreację, wreszcie także sytuację zawodową. Aktywności, których rodzajami interesuje się Kandydatka, są ściśle powiązane z wymienionymi aspektami poczucia jakości życia na starość. Można domniemywać, że złożoność rzeczywistości poczucia jakości życia ukierunkowała perspektywę postrzegania przez Kandydatkę w stronę ważności zbioru aktywności osób starszych, a nie jedynie pojedynczych aktywności. Kandydatka wymienia takie obserwowane rodzaje aktywności seniorów, jak wolontariat, kursy edukacyjne / szkolenia, uczęszczanie do klubu sportowego, zaangażowanie w organizacji politycznej, czytanie książek/czasopism, granie w gry słowne/liczbowe, granie w karty/szachy, korzystanie z komputera/Internetu, opieka nad wnukami, intensywne aktywności fizyczne (np. praca fizyczna), umiarkowane aktywności fizyczne (np. prace w ogrodzie), modlitwa, pomoc udzielana rodzinie lub obcym.

Przeprowadzona przez Kandydatkę weryfikacja danych, w oparciu o Analizę Klas Ukrytych, pozwoliła na wyróżnienie czterech grup aktywności wśród osób starszych: osoby wszechstronnie aktywne (o wysokim prawdopodobieństwie podejmowania wielu różnych aktywności), osoby aktywne głównie fizycznie (podejmujące przede wszystkim intensywne, jak również umiarkowane wymagające aktywności fizyczne), osoby aktywne głównie

poznawczo (skupiające się na czytaniu, krzyżówkach, opiece nad wnukami czy modlitwie) oraz osoby nieaktywne (osoby o bardzo małej ilości i różnorodności podejmowanych aktywności – skupiające się głównie na modlitwie, oglądaniu telewizji i spacerach). Rozwinięcie listy rodzajów aktywności wskazało Kandydatce potrzebę zróżnicowania podziałów na grupę starszych osób nieaktywnych (rzadko podejmujących nawet bierne aktywności), osoby aktywne samotniczo (podejmujące aktywności związane w niewielkim stopniu z wchodzeniem w interakcje z innymi ludźmi), osoby aktywne opiekuńczo (podejmujące opiekę nad wnukami czy niepełnosprawnymi członkami rodziny, ale również majsterkowanie czy uprawianie ogrodu, w domyśle wykonywane na rzecz rodziny) oraz osoby bardzo aktywne (podejmujące różnorodne aktywności z dużą częstotliwością). I jak twierdzi Kandydatka, wyróżnione grupy/klasy aktywności osób starszych nie są od siebie całkowicie niezależne, ale też nie pokrywają się.

Ostateczne wnioski z badań Kandydatki wskazują na fakt znaczącego zróżnicowania form uczestnictwa w powszechnie znanych aktywnościach jak i zróżnicowania powiązań tych aktywności z poczuciem wysokiej jakości życia. Inaczej mówiąc, starość nie da się wytłumaczyć przy pomocy prostych algorytmów. Nie zawsze np. zakotwiczenie w dużej sieci społecznej jest gwarantem ochrony przed poczuciem osamotnienia, i odwrotnie, niewielka ilość kontaktów społecznych może zaspokajać wszystkie ważne potrzeby dając poczucie życiowego dobrostanu. Podobnie sprawa wygląda z aktywnościami w starości, ich liczbą a odczuwaną satysfakcją z życia.

Kandydatka zdaje sobie sprawę z tych zależności, uczciwie wielokrotnie przywołuje alternatywne interpretacje powiązań obu sfer: rodzajów i liczby aktywności a poczucia satysfakcji z własnego życia. Szczególną sferą odniesienia staje się poczucie (ocena) stanu zdrowia przez seniorów. To właśnie ta ocena wchodzi w mariaż z relacją ilości aktywności oraz poczuciem dobrostanu. Sprawa nie jest jednak tak prosta, jakby się mogło wydawać, bo zależności między wymienionymi sferami są wzajemne, o różnym nasileniu uwarunkowań a do tego nie do przewidzenia skutków.

Jak podkreśla recenzent, polemicznie odniósłby się jednak do stwierdzenia Kandydatki, że „Model aktywnego starzenia się zaproponowany przeze mnie sugeruje, że postępujący wiek łączy się z poczuciem jakości życia niebezpośrednio, ale właśnie za pośrednictwem podejmowanych aktywności równoległych i oceny stanu własnego zdrowia”. Dodanie do treści wcześniejszych koncepcji aktywnego starzenia się kwestii aktywności równoległych i oceny stanu własnego zdrowia doprecyzowuje definicję aktywnego starzenia się w zakresie maksymalizacji zdrowia i samodzielności jednostki oraz promowania jej dobrego funkcjonowania fizycznego, poznawczego i społecznego. Kandydatka dopowiada niedopowiedziane, i nie jest to jedynie jej sugestia, jak pisze sama o sobie, a wynik szerszych badań (blisko dwa tysiące polskich seniorów) opartych na rzetelnym materiale, poprawnej metodologii (np. podwójna weryfikacja postawionych hipotez badawczych) i ostrożnie sformułowanych wnioskach. Uściślenie dotychczasowej definicji nie musi być osobnym modelem, choć nie umniejsza jego poznawczej wartości.

Niewątpliwą zaletą warsztatu badawczego Kandydatki jest zdaniem recenzenta umiarkowany entuzjazm i zachowany krytycyzm w interpretacji uzyskanych danych. Do tego krytycyzmu skłoniła Kandydatkę zapewne osobliwa materia okresu późnej dorosłości, w której nagromadzenie doświadczeń i kumulacja zasobów poddawana jest konfrontacji ze stratami a

jednocześnie z witauktyczną siłą życia. Ta konfrontacja w pracach Kandydatki opisana została poprzez odniesienie do czterech wzorców starzenia się opartych o podejmowane równoległe aktywności o różnej wartości adaptacyjnej mierzonej poczuciem jakości życia. Kandydatka nie zapomina wszakże, że jest to konfrontacja nacechowana osobniczo, indywidualnie, stąd wskazywane kłopoty związane z próbami uogólnień rozwojowych podawane przez innych badaczy.

Recenzent w uzasadnianiu przedstawionej na początku konkluzji w sprawie wypełnienia warunków niezbędnych do ubiegania się o awans naukowy odniósł się także do innych form aktywności naukowej. Podkreślił, iż w tym zakresie Kandydatka posiada również pokaźny dorobek. W latach 2017-2020 odbyła staż kliniczny w Katedrze i Klinice Rehabilitacji Psychiatrycznej Wydziału Nauk Medycznych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, pod opieką prof. dr hab. Marka Krzystanka. Efektem naukowym staży stało się siedem artykułów naukowych, w których Kandydatka, jako współautor, wzięła udział. W latach 2010-2011 Kandydatka realizowała grant promotorski NCN (nr N N106 224138), którego kierownikiem był dr hab. Romuald Derbis. Celem badań prowadzonych w ramach grantu, którego efektem było napisanie rozprawy doktorskiej, było określenie, jak poziom wykonania różnych zadań poznawczych będzie się zmieniał w zależności od doświadczania chwilowego (indukowanego eksperymentalnie) i względnie trwałego, dyspozycyjnego (poczucie jakości życia) stanu afektywnego. W tym okresie powstały dodatkowo dwie publikacje, związane głównie z problematyką jakości życia człowieka. Też problematyce poświęcone zostały treści wystąpień na czterech konferencjach naukowych o charakterze krajowym oraz międzynarodowym. Wcześniej, jeszcze jako magistrantka, podjęła współpracę z prof. R. Derbisem, zgłębiając pravidła warsztatu naukowego, co zaowocowało sześcioma artykułami w czasopiśmie psychologicznych oraz kolejnymi, czterema wystąpieniami na konferencjach naukowych, w tym jednej międzynarodowej.

Omawiając osiągnięcia naukowe Kandydatki należy wymienić udział w projektach badawczych, i tak w kolejności: 2010 wykonawca grantu promotorskiego (nr N N106 224138) realizowanego pod kierunkiem dr hab. Romualda Derbisa, 2017 wykonawca i członek konsorcjum badawczego w grantcie HORIZONT 2020 pt „Bezdomność jako niesprawiedliwość społeczna” (HOME_EU: Reversing Homelessness in Europe H2020-SC6-REVINEQUAL-2016/GA726997), 2022 Kierownik grantu NCN: „Różnice międzypłciowe w czynnikach kształtujących satysfakcję seksualną i poczucie atrakcyjności osób starszych (Nr DEC-2022/06/X/HS6/01086)”.

W opinii recenzenta nie sposób nie wspomnieć również o osiągnięciach dydaktycznych, organizacyjnych i popularyzatorskich. Zgodnie z wymogami, Kandydatka wystąpiła jako promotor pomocniczy w doktoracie mgr Jakuba Filipkowskiego pt. Zmienne osobowościowe, motywacyjne i doświadczanie globalizacji jako korelaty satysfakcji z życia i pracy. Promotorem pracy był dr hab. Romuald Derbis. Praca została obroniona na Uniwersytecie Wrocławskim (Uchwała Nr 9/2023 Rady Dyscyplin Naukowych Pedagogika oraz Psychologia Uniwersytetu Wrocławskiego).

KONKLUZJA

Po analizie przedstawionej dokumentacji wnioskowej, oceniając wartość naukową dorobku Kandydatki, w tym wskazanego osiągnięcia naukowego, jak również spełnienia wymagań formalnych w procedurze nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.) stwierdzam, co następuje: Pani dr Katarzyna Skałacka wypełniła wszystkie zakreślone przepisami wymagania w procedurze ubiegania się o uzyskania stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych, w dyscyplinie psychologia, dokumentując swój wniosek dorobkiem naukowym stanowiącym znaczący wkład w rozwój dyscypliny psychologia, wykazując się wysokimi umiejętnościami warsztatu naukowego, samodzielności w formułowaniu problemów badawczych, wpisując się w nowatorską i pogłębioną perspektywę rozwiązywania problemów psychologicznych dotyczących głównie osób w wieku senioralnym. Kandydatka umiejętnie powiązała kierunki swych poszukiwań badawczych z warstwą aplikacyjną, co pozwoliło na sformułowanie wskazań interwencyjnych w przeżywaniu starości.

dr hab. Dariusz Krok, prof. UO wyraził opinię, że Habilitantka prezentuje wysoki poziom merytoryczny naukowy w zakresie psychologii. Monografia wchodząca w cykl publikacji stanowiących główne osiągnięcie naukowe dotyczy psychologicznej analizy jakości życia osób starszych i charakteryzuje się wysoką wartością naukową, oryginalnością oraz wnikliwością poznawczą w obszarze psychologii osobowości, psychologii rozwojowej i psychologii pozytywnej. Uzyskane wyniki badań pozwoliły na sformułowanie wielu interesujących i ważnych wniosków wskazujących, że różne formy aktywności osób w późnej dorosłości wiążą się z poczuciem jakości życia, i że każda z tych form powiązana jest z określonymi czynnikami socjodemograficznymi i zdrowotnymi. Zaprezentowane treści dotyczące psychologicznego wymiaru jakości życia osób starszych stanowią nowatorską, ważną wiedzę w zrozumieniu procesów poznawczych i emocjonalnych tych osób w perspektywie zarówno zachodzących zmian rozwojowych, jak i funkcjonowania społecznego. Ponadto, uzyskany po doktoracie dorobek naukowy p. dr K. Skałackiej jest bardzo obszerny, oryginalny i obejmuje wiele nowych, dotychczas relatywnie mało zbadanych obszarów psychologii. Dr K. Skałacka prowadzi wartościowe i kompleksowe badania w obszarze psychologii osobowości i psychologii klinicznej, których wymiernym wynikiem są przedstawione publikacje.

KONKLUZJA

Podsumowując aktywność naukową, dydaktyczną i organizacyjną p. dr Katarzyny Skałackiej oceniam ją jednoznacznie pozytywnie w kontekście uprawianej dyscypliny naukowej, tj. psychologii. Wnioskuje do Rady Naukowej Uniwersytetu Opolskiego o dopuszczenie dr Katarzyny Skałackiej do dalszych etapów postępowania habilitacyjnego.

dr hab. Aleksandra Rogowska podzieliła wcześniejsze opinie. Na podstawie analizy dorobku naukowego, autoreferatu i monografii oraz cyklu artykułów, wskazanych przez Kandydatkę jako główne osiągnięcie o którym mowa w art. 219 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r.

Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2021 r. poz. 478 z późn. zmianami) stwierdziła, iż stanowią one znaczący wkład w rozwój dyscypliny psychologia. Zgodnie z art. 219 Ustawy Kandydatka spełnia wszystkie trzy wymagane przesłanki, warunkujące nadanie jej stopień dra habilitowanego: 1) posiada stopień doktora; 2) posiada w dorobku osiągnięcia naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój psychologii, jak również 3) wykazuje się istotną aktywnością naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni.

KONKLUZJA

Nie ulega wątpliwości, że dorobek naukowy Habilitantki stanowi znaczący wkład w rozwój dyscypliny psychologia, a przedstawione osiągnięcia naukowe odpowiada wymaganiom ustawowym w sprawie nadawania stopnia doktora habilitowanego. Stąd popieram nadanie dr Katarzynie Skałackiej stopnia dra habilitowanego.

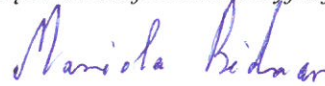
prof. dr hab. Mariola Bidzan podsumowując stwierdziła, że autoreferat dr Katarzyny Skałackiej podkreśla Jej dojrzałość, problem badawczy został rozwiązany w sposób klarowny i przekonujący. Habilitantka porusza się swobodnie w omawianej tematyce i wykazuje się znajomością naukowej literatury przedmiotu zarówno polsko, jak i obcojęzycznej. Podczas kolokwium habilitacyjnego potwierdziła dojrzałość naukową i znajomość omawianej problematyki, a także przekonywująco uzasadniła wybór cyklu publikacji jako podstawę oceny w procedurze habilitacyjnej.

KONKLUZJA

Osiągnięcia naukowe dr Katarzyny Skałackiej stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny psychologia, a więc odpowiadają wymaganiom określonym w art. 219 ust. 1 pkt. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Biorąc pod uwagę cztery pozytywne recenzje osiągnięć naukowych Kandydatki, przedłożoną dokumentację w postępowaniu oraz przebieg kolokwium habilitacyjnego oraz art. 221 ust. 10 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Komisja habilitacyjna jednomyślnie pozytywnie zaopiniowała wniosek dr Katarzyny Skałackiej o nadanie Jej stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia.

Przewodnicząca Komisji Habilitacyjnej



prof. dr hab. Mariola Bidzan

Uchwała została zaakceptowana przez wszystkich członków Komisji Habilitacyjnej

